

**DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT**

Kunnskapsministeren

Stortinget
Karl Johansgate 22
0026 OSLO

Deres ref

Vår ref
25/2411-

Dato
24. april 2025

Representantforslag nr. 8:196 S (2024-2025) om valgfritt sidemål

Jeg viser til representantforslag fra representantene Erlend Wiborg, Bård Hoksrud, Stig Atle Abrahamsen, Dagfinn Henrik Olsen, Hans Andreas Limi og Himanshu Gulati om valgfritt sidemål.

Opplæringsloven er en sentral lov for å ivareta de språkpolitiske målene som ligger til grunn i språkloven. Språkloven skal sikre at norsk språk brukes i alle samfunnsområder, den skal fremme reell likestilling mellom bokmål og nynorsk og sikre vern og status for de språkene som staten har ansvar for. Det innebærer at endringer i lovverket ikke må redusere posisjonen til nynorsk som skriftspråk eller redusere mindretallsrettigheter eller rettigheter minoriteter har knyttet til språk.

Opplæringsloven har flere regler om skriftspråk, som innebærer individuelle rettigheter for elevene, og plikter for kommunene og fylkeskommunene. Elevene skal ha opplæring i både bokmål og nynorsk, med mindre de er omfattet av bestemte fritaksgrunner. Elever på 1. til 7. trinn skal i det skriftlige arbeidet bruke det skriftspråket som kommunen har vedtatt som hovedmål for skolen, men det er foreldrene som velger om elevens læremidler skal være på bokmål eller nynorsk. Når elevene begynner på ungdomstrinnet kan de selv velge om de vil bruke bokmål eller nynorsk som hovedmål, og om læremidlene deres skal være på bokmål eller nynorsk. Det er tilsvarende regler for den videregående opplæringen. Når minst ti elever på 1. til 10. trinn i en kommune ønsker et annet skriftspråk som hovedmål enn det kommunen har valgt for skolen, har de rett til å få opplæring i egen gruppe.

Det er i dag ikke mulig for kommuner og fylkeskommuner å innføre permanente ordninger med valgfritt sidemål. Jeg mener at et forslag som innebærer å innføre valgfritt sidemål som en nasjonal regel i grunnskolen og i videregående opplæring ikke vil være i samsvar med

formålet og ansvaret som følger av språkloven, og det offentliges ansvar for å fremme nynorsk som skriftspråk. En slik mulighet for kommunene og fylkeskommunene til å ha varige ordninger med valgfritt sidemål på samme måte vil etter min mening være i strid med norsk språkpolitikk. Jeg ser følgelig ikke grunn til å fremme et slikt forslag. Alle elever skal ha kompetanse til å lese og skrive på begge skriftspråk etter fullført videregående opplæring, og elevene må være forberedt på at det stilles krav til å beherske og bruke begge skriftspråkene i både videre utdanning og i arbeidslivet.

Unntak fra regler i opplæringsloven krever særskilt hjemmel. Reglene om forsøk gir muligheter for unntak fra opplæringsloven eller andre regler gitt med hjemmel i loven. Både kommuner og fylkeskommuner kan søke Utdanningsdirektoratet om slike forsøk. Forsøk skal være tidsavgrensede, etisk forsvarlige, godt faglig underbygget og de må ikke svekke elevenes grunnleggende rettigheter etter loven. Søknader om forsøk vurderes opp mot disse standardene, og søknader knyttet til sidemål vurderes også opp mot formålet og ansvaret som følger av språkloven. Jeg gjør imidlertid oppmerksom på at to fylkeskommuner nylig har søkt om, og fått avslag på, søknader om forsøk med valgfritt sidemål i videregående opplæring.

Med hilsen

Kari Nessa Nordtun

Dokumentet er godkjent elektronisk og påført statsrådens signatur